

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Opazke k volilnemu redu na Kranjskem.

Prav lahko je, s številkami dokazati krivico našega volilnega reda. Držim se števil, ki mi jih poda ljudsko številjenje leta 1869. Znano je kako velika je volilna predprava našega plemstva; davkarska statistika bi to jasno osvetila, vendar mi dotični podatki niso pri roki, tedaj prepuščam to delo komu drugemu. Za danes hočemo govoriti o meščanih in kmetih. Razlika je tukaj velikanska. V državni zbor voli 7890 delenjskih meščanov enega poslanca, nasprotno pa pride še le na 80.000 kmetov en poslanec.

V deželni zbor pa voli 1990 Kočevarjev in Ribničanov enega poslanca, pri kmečkih občinah pa pride še le na 25.000 duš en deželni poslanec. Predprava meščanskih volitev je tedaj prevelika tako gledé prebivalstva kakor gledé davkov, in popolnem opravičena je terjatev, da se med mestne volilce uvrstijo tudi oni trgi, ki so do zdaj s kmeti volili. Med temi trgi nahajamo nekatere, ki manjša mesta, kakor Višnje gor, Lož, Kostanjevico, Radolico daleč prekosé tako gledé števila duš, kakor gledé obrta in trgovine, bogastva in davkovskih bremen, recimo: Mengiš (1190 duš), Železniki (1290 d.), Vipava (1250 d.), Cirknica (1390 d.) itd. Nema vzroka, zakaj bi ti trgi ne smeli voliti z mesti, da bi se volilna razlika nekoliko bolj pravično poravnala.

Pa tudi, če primerjamo mestne skupine drugo proti drugi, nahajamo velikanske in krivične razlike. Tako volijo dolenska mesta z 7890 prebivalci enega državnega poslanca, Ljubljana pa, ki je imela po istem številjenju

22.600 prebivalcev, in bi morala v primeri z dolenskimi mesti 3 poslance imeti, ima tudi le enega.

Tudi za deželni zbor je krivica enako velika: 1990 Kočevarjev in Ribničanov ima enega deželnega poslanca, Ljubljana bi morala v primeri s Kočevarji 11 poslancev imeti, ima pa le dva. Tudi nasproti drugim mestom je Ljubljana na škodi, kar bom precej pokazal, da se vidi velika razlika: državni poslanec ljubljanski zastopa 22.600 duš, poslanec gorenjskih in notranjskih mest 16.430 duš, poslanec dolenjskih mest pa 7890 duš. Za deželni zbor pa zastopata dva ljubljanska poslanca vsak po 11.300 duš, poslanec Novega mesta, Metlike, Črnomlja, Krškega, Višnjegore in Kostanjevice 5900 duš, poslanec Kranja in Loke 4550 duš, poslanec Kamnika, Tržiča in Radolice 4360 duš, poslanec Idrije 3810 duš, poslanec Postojne, Vrhnike in Loža 3710 duš, poslanec Kočevja in Ribnice pa le 1990 duš.

Kako bi se dal ta volilni red preustrojiti na bolj pravični podlagi. Morda tako: Na novo pristopijo k mestom ti le trgi: Cirknica, Vipava, Železniki, Kropa, Mengiš, Planina, Senožeče, Sadržica, Mokronog, Žuženberg, Radeče, Litija. V državni zbor volijo mesta 3 poslance, in ti bi se tako razdelili: Ljubljana z 22.600 prebivalci voli enega poslanca; Kranj, Loka, Tržič, Kamnik, Radolice, Vrhnika, Idrija, Železniki, Kropa in Mengiš z 17790 prebivalci volijo enega poslanca; Novomesto, Metlika, Črnomelj, Kočevje, Krško, Ribnica, Višnjagora, Kostanjevica, Žuženberg, Litija, Sadržica, Mokronog, Radeče, Cirknica, Senožeče, Planina,

Lož, Postojna in Vipava z 18.400 prebivalci pa zopet enega poslanca.

Za deželni zbor bi moralo priti na vsakih 7350 meščanov en poslanec. Tedaj bi morala imeti Ljubljana 3 dežel. poslance, na ostala mesta pa bi prišlo potem le 5 poslancev, ki bi se znali razdeliti tako-le:

1. skupina: Kranj, Tržič, Železniki, Kropa, Radolice (7330 duš);
2. skupina: Kamnik, Loka, Mengiš, Vrhnika, Litija (7050);
3. skupina: Novomesto, Metlika, Višnjagora, Krško, Kostanjevica, Mokronog, Radeče, Žuženberg (7290 duš);
4. skupina: Črnomelj, Kočevje, Ribnica, Lož, Cirknica, Sadržica, Postojna (7350 duš);
5. skupina: Idrija, Vipava, Planina, Senožeče (7190 duš).

To bi bila pravična razdelitev. Morda še nisem vseh trgov v račun vzel, v tem obziru nečem merodajen biti; morda bi se dale skupine še drugače razdeliti, to naj bode prepuščeno možem, ki bodo o tem sklepali, pa tudi vsakemu drugemu, ki hoče to stvar študirati. V polajšanje tistim, ki se hočejo baviti s preuredbo volilnega reda na Kranjskem, podam tu po že navedenem viru število prebivalcev Kranjskih mest in trgov:

Ljubljana . . .	22600
Idrija	3810
Kranj	2330
Loka	2220
Novomesto . . .	2070
Kamnik	1770
Tržič	1750

Prepodobni Sergij.

Slika iz samostanskega življenja v Rusiji.

Po Kostomarovu spisal I. Steklasa.

(Konec.)

Posvečen je bil ta samostan Nerukotvorenemu Spasu. Sergij je postavil v njem za predstojnika svojega ljubega učenca in zemljaka Andronika. Le ta samostan je postal sčasoma znamenita slikarska šola za vso Rusijo. Simonov samostan v ime Vnebovzetja Bogorodice, je bil osnovan po dovoli Sergija in pod njegovim vodstvom, od njegovega rodjaka Teodora, ki je kasneje postal škof v Rostovi. Prepodobni Sergij je obiskal svoj rojstni kraj Rostov ter je v njegove okolici (15 vrst proč) postavil na bregu reke Ustje Borisoglebski samostan. L. 1365, ko je bil odšel v Nižnji radi prepira med Dimitrijem in Borisom, osnoval je on samostan Georgijevski na reki Kljavi (v gorohovskem ujezdu). L. 1374 je Sergij položil temelj po želji kneza Vladimira Andrejeviča Začatejskemu Visockemu samostanu na reki Nari ter postavil v njem za nadstojnika svojega učenca Afanazija. Po želji Dimitrija Donskega je osnoval Sergij l. 1378 samostan

Dubenski na Stromeni (30 vrst jugoiztočno od Lavre, a l. 1380 (40 vrst severozapadno od Lavre) drugi Dubenski Uspenski, v spomin Kulikovske bitke. V Kolomni je sezidal samostan Golutvenski v čast Bogojavljenja Gospoda. V vse te samostane je postavil on za predstojnike svoje učence.

Tudi njegovi učenci so utemeljili nekoliko samostanov po raznih mestih Rusije. Eden izmed učencev Pavel, potomec imenitne moskovske ročevine se je po nagovoru Sergijevem podal iz Trojckega samostana v gosto kometjsko šumo na reki Grjazovici ter je živel dolgo časa „v lipovem duplu kakor ptica“, a potem je odšel na reko Nurmo (v vologodske guberniji) ter tam osnoval Obnorski samostan. Drugi Sergijev učenec Avramij je utemeljil z njegovo dozvoljo štiri samostane blizu Galiča (kostromske gubernije): Uspenski na Ozeri, Pojasopolženski, Pokrovski in Sobor Bogomateri na reki Viči. Ravno v tem kraju je sezidal po smrti Sergijeve, 40 vrst od Galiča, njegov učenec Jakob Zelezno-borski Predtečenski samostan. Učenec Sergijev Metod je osnoval Nikolajevski samostan na reki Pesnoši (15 vrst od Dmitrova).

Po smrti Sergijeve je utemeljil eden izmed najvažnejših samostanov v Rusiji pod imenom samostana Save Storoženškega. Sv. Dimitri Prilucki, čeravno ni bil učenec Sergijev prihajal je iz perejaslavljskega samostana k njemu razgovarjat se ter se je z njegovim dovoljenjem podal na sever, kjer je blizu Vologde osnoval samostan Prilucki, ki je postal razsadnik samostanskega življenja v severoiztočnih straneh Rusije. Drug sv. Sergija je bil tudi znameniti Štefan, prosvetitelj Perme. O odnošajih njegovih s Sergijem je ostalo sledeče izročilo: Ko je Štefan šel iz Perme v Moskvo mimo Trojckega samostana, naklonil se je na tisto stran, kjer je stal samostan. Sergij je sedel takrat za mizo, ali ker je bil vedežen, brž vstane ter se nakloni proti tistej strani, kjer je takrat stal sv. Štefan. V spomin tega dogadjaja je ostal v Trojckej Lavri do dandanes običaj, da vstanejo vsi mnih za mizo pri tretjej jedi.

Od Sergijevih učencev napominjamo Teraponta posebno pa Kirila bjelojezerskega; oba dva sta bila osnovevalca mništva v pustih severnih krajih, sosednih z Bjelojezorom. Prvi je osnoval samostan Terapontov, drugi — Kirilo

Postojna . . .	1700
Vrhnika . . .	1470
Cirknica . . .	1390
Železniki . . .	1290
Vipava . . .	1250
Planina . . .	1190
Mengiš . . .	1190
Metlika . . .	1170
Kropa . . .	1120
Črnomelj . . .	1070
Kočevje . . .	1050
Ribnica . . .	940
Senožeče . . .	940
Žuženberg . . .	920
Radolica . . .	840
Krško . . .	800
Radeče . . .	700
Sodržica . . .	660
Lož . . .	540
Višnjagora . . .	410
Litija . . .	400
Kostanjevica . . .	380

Zakaj Andrassy gre?

Različna so mnenja o vzrokih, zakaj odstopi naš minister zunajnih zadev. Eni iščejo vzroke v dvornih spletkah, drugi mislijo, da se je cesarju zameril, tretji ga milujejo kot žrtvo neke vojaške stranke, četrti zopet vidijo v zunajni politiki bližati se velike premembe, kojih senca je že podrla trdni sedež Andrasseyev; zopet drugi pa zametujejo vse te vzroke in pravijo: Andrassy gre, ker nema pričakovati odobrenja svoje politike ne v ogerskem, ne dunajskem parlamentu, v poslednem zato ne, ker Hohenwartova stranka, ki je sicer zasedenje Bosne in z njo pomnoženje države odobrila, in ktera stranka ima zdaj večino, nikakor ne more enako odobravati avstrijsko-turške konvencije, ki jo je Andrassy menda dualistom na ljubo sklenil, vsled ktere nesrečne konvencije ostane Bosna turška dežela, in so kakor zastoj tje vrženi vsi milijoni, ki smo jih za Bosno potrosili.

To posledno razlaganje ima nekaj za sebe, ter je bolj resnici podobno, ko druge kombi-

— bjelojezerski samostan, ki je postal, po sebnosti znameniten v 15. in 16. veku ter slaven radi svoje bogate knjižnice. Učenci Krilovi so bili v svojem času prav važni razširitelji mišstva. Tako sta bila med drugimi Dionizi Glušički in Korneli komelski, osnovatelja samostanov v divjih vologodskih straneh. Ne govorimo o mnogo drugih, kateri so bili, čeravno ne učenci Sergijevi ali pa njegovih učencev učenci, spodbujeni od razširjenega duha k osnovanju samostanov v pustih krajih.

Sergij je umrl po nekterih izveštjih, l. 1392, a po drugih l. 1397. Poslednje je bolj verjetno, ker je on nek doživel 78. leto. Neposredni njegov naslednik je bil Nikon, a za njim Sava Storoževski, o katerem je bilo že zgorej govorjeno.

Po Sergiju osnovani Trojicki samostan je ostal do dandanes prvi izmed vseh drugih, utemeljenih od njega ali pa od njegovih učencev, kakor tudi vseh drugih kasneje osnovanih samostanov. Veliki knezi in cari so imeli običaj vsako leto podati se v Trojico na praznik pedesetnice in razun tega so se smatrali dolžnimi obiskati ta samostan pred vsakim važnim delom. Večkrat so prišli celo peš ter prosili tukaj pomoči od čudotvorca Sergija. Veliki dogodjaji v nemirnej dobi (1598—1613) so posebno povzdignili historično važnost Trojicke Lavre.

nacije. Vendar se nam zbuja pomisleki: nehoté se vprašamo: kdaj se je še Andrassy toliko brigal za mnenje avstrijskega parlamenta? Ali ni mar bolj parlament se obračal po zahtevah vlade, nego vlada po zahtevah parlamenta?

Ko je Andrassy v Bosno šel, še parlamenta vprašal ni, ali mu je prav ali ne; od kod bi vzel naenkrat toliko spoštovanja in strahu pred dunajskim državnim zborom, kojega mnenje je v zunajni politiki vedno le malo tehtalo? Kedar je pa odločevala volja cesarjeva, znal se je Andrassy vselej podvreči in svojo misel zatajiti, da je vstregel nagibom dvornih krogov. Akoravno ni tiste kamarile, o kateri mnogi še vedno sanjajo ter grozne reči pripovedujejo, vendar imajo tudi dvorni krogi svoje nazore o politiki, kar je mnogokrat le sreča za Avstrijo, in zares predržno bi bilo zahtevati, da bi veljavni in visokostojeci možje, kakor nadvojvoda Albreht, nadvojvoda Janez Salvator in drugi ne smeli cesarju ničesa svetovati. Ko so liberalci Herbst, Giskra itd. hoteli v Avstriji po pruskem izgledu duhovščino preganjati, ustavili so se takemu početju svetli cesar in dvorni krogi, in ravno ti krogi so s svojim vplivom tudi omogočili zasedenje Bosne, ter zabranili vojsko z Rusijo, ktero so si Madjari in nemško-liberalci želeli. Iz tega prvič vidimo, da dvorna stranka res obstoji, drugič pa, da je njen vpliv za Avstrijo mnogokrat prav dobrodejen. Mi smatramo to stranko za močnejšo, nego je naš iz umetnega volilnega reda izvirajoč parlament. Slučaj nikakor ni izključen, da se je Andrassy tej stranki ali pa cesarju samemu zameril, in ni ravno potreba, da mora imeti ta zamera politične vzroke. Cesarski rodovini je veliko več ležeče na obistanku in blagostanji naše starodavne države, nego ljudem, kakoršen je n. pr. Beust, ki še Avstrijanec ni, in je svojo domovino Saksonijo zapustil in ponudil Avstriji svoje moči — za dobro plačo; tedaj bi bilo tudi toliko škodljivo, kolikor predržno, odrekati carski rodovini vsako pravico do vplivanja na politiko, ter terjati vso moč in oblast le za parlament in iz njega izvirajočo vladjo, kakor to nesramno delajo judovski časniki, „freimaurerji,“ rudečkarji, prekucni in brezverci vsake vrste.

Vzroka, zakaj je Andrassy odstopil, ne moremo natanko določiti; v svoj čas se bo že zvedel. Pristavljamo opazko: po Andrasseyu nikakor ne žalujemo, tista moč, ki ga je odstavila, vedela mu bo dati tudi namestnika, s katerim bomo morda bolj zadovoljni.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 25. avgusta.

Ministerstvo dela po listih z a svojo „reichsparthel“, zdaj že celo po inostranskih listih govore za tako stranko, o kateri se pa še prav za prav ne vé, kaj se od nje zahteva. Vsakako je potreba, da odobri zasedenje Bosne in Novega Bazara, tako piše tisti inspirirani list, za narodno ravnopravnost jim ravno ni toliko. Malo spodbudljivo za nas je na primer obnašanje vladne „Presse“; ta vladni list ne neha zabavljati na Slovence in Čehe, kakor je bil prej navajen. Kaj pa mislijo ti ljudje? Ali mar mislijo, da je Stremayr vsegamogočen, zato ker je minister ostal? Mi se Stremayra prav nič ne bojimo; če nam sedajna vlada nič ne dovoli, se lahko zvežemo z opozicijo, ktera nas bo z odprtimi rokami sprejela, ker že komaj čaka priložnosti, kako bi se zopet do večine vspela. To je že gotovo,

da se nam Nemci pripravljene dovoliti jezikovo ravnopravnost, tako oni, ki so z vlado, kakor tudi oni v opoziciji. Herbst sam je šel ponujat Čehom zvezo, ker je čutil, da le tako zamore ustavoverna stranka večino in moralčno avtoriteto ohraniti si. Zdaj so Čehi, Poljaki in Slovenci v vladnem taboru, ker od vlade pričakujejo boljših časov in večje pravičnosti. Ako bi pa vlada delala naprej v Stremayrovem duhu, da bi naše učitelje terorizirala in profesorje prestavljala, ako nam ne dá nobene koncesije, češ, na Slovence se ni treba ozirati, — potem bomo tudi mi vedeli, kaj imamo storiti: mi bomo ostali v opoziciji, brez nas in Čehov pa se vlada še en mesec držati ne more.

Te dni je bil **ministerski svet** pri katerem so bili vsi novi ministri, pa tudi skupni ministri, in še Tisza. Kaj ima Tisza v našem ministerskem svetu opraviti, nam ni jasno; kaj se hočejo zopet Madjari v naše zadeve vtikati? Menimo, da imajo Madjari pred svojim pragom dosti pometati, in da bi najbolje storili, ako bi doma enkrat red napravili in malo več pravice skazali svojim tlačanom: Slovnikom, Rumuncem in Srbom.

Odstop **Andrassy-a** se vsak dan pričakuje. Stari prijatelji mu prigovarjajo, da bi še ostal, med njimi je bojda tudi Taaffe; piše se namreč, da je Taaffe sam šel k Andrasseyu, da bi ga pregovoril, naj še ostane. Iz tega se pač vidi, kaj je nekterim časnikarjem verjeti. Še ni dolgo, kar so pisali, da Andrassy gre, ker se s Taaffetom ne moreta, ker Taaffe hoče vse drugo zunajno politiko, kakor je bila dosedanja. Zdaj se vidi, da je stvar ravno narobe. Mi smo v svoj čas že pisali, da je naša stranka odobrila zasedenje Bosne, da tedaj Andrassy nema vzroka, odstopiti, toliko menj, ker je prišla stranka v večino, ki je bila z okupacijo zadovoljna.

Konvencija s Turčijo se nam se ve da ne dopada, vendar zavolj nje Bosne ne bomo zgubili. Zavolj politike bi Andrassy lahko ostal, in pravijo tudi, da bo njegov naslednik tak, ki je z Andrasseyovo politiko popolnem zadovoljen. Mi ne smemo pozabiti, da cesar ima tudi še nekaj besede, in ravno cesar hoče obdržati Bosno, ki smo jo s krvjo in denarnimi žrtvami težko pridobili, in nikdar ne pride človek za ministra zunajnih zadev, ki bi hotel Bosno Turkom nazaj dati. Sploh je to le ostudna misel tesnosrčnih nemškutarjev, ki niso pravi prijatelji Avstrije, kajti kdor je prijatelj države, mora tudi želeči, da se ona razširi in okrepi. S krampom bi se moralo puščati takemu, ki hoče, da bi mi lepo bogato, rodovitno in s krepkim in zdravim ljudstvom obljudeno Bosno kedaj komu nazaj dali.

Čeravno nas zdaj mnogo stane, vendar je dala Bosna že zdaj mnogim našim rojakom kruh; kedar se pa dežela uredi in en malo kultivira in civilizira, bode ona ena najlepših dežel avstrijskih.

V **Novi Bazar** bomo menda v kratkem marširali, čeravno vladni listi še to tajé, kakor je sploh njih navada, da do zadnjega hipa nečejo z resnico na dan.

Vnanje države.

Turčija. Na Turškem grejo hitrim korakom navzdol. Najhuje pa je tam za — drobiž. Zdaj so morali že uradnije zapreti, ker uradniki brez plače nečejo dalje delati. Če pojde tako naprej, potem tudi sultan svojih 1200 bab ne bo mogel več rediti. Osman paša pa dobro živi, on si že vé pomagati, denar za vojake vtakne v svoj žep, kajti on si misli: če vsakemu en par soldov dam, saj mu ni s

tem nič pomagano, če pa vse za se obdržim, vsaj nekaj izdā.

Rusija. Ruska vojna na Turkomanskem napreduje. Pravi se, da Rusija dela popolnem v porazumljenji s Perzijo.

Izhodna Rumelija. Mednarodna komisija se je zbrala, da sestavi finančni statut za Rumelijo.

Grecija. Grško-turška konferenca se je snidla. Grki so postavili v prvi seji svoje zahteve. Turški paša ni nič rekel, ampak obljubil je, da hoče v treh dneh odgovoriti. Mislamo, da Grki ne bodo dosti dosegli.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 24. avg. (Profesor Müller. Ministerstvo nauka. Razpust deželne zbornice. Deželni odbor. Viša sodnija v Ljubljani. Narodni advokati. Ljubljana in Gradec. Vseučilišče v Ljubljani.)

Profesor Müller je kar nagloma in nenadoma prestavljen iz Maribora v Bregenz, ne da bi bil kaj zakrivil. To ravnanje, ki ga prakticirajo nasproti nam že več let, preseda že celó Nemcem, in v „Deutsche Zeitung“ je brati dopis iz Maribora, ki graja to „massregelung“, in obžaluje odhod tako učenega profesorja, ki je zlasti v prazgodovinskem raziskovanju toliko vešč. Ali pritisk na naše učitelje in profesorje še ne bode prenehal? Zares, dokler ministerstvo nauka ne pride v roke moža, ki je skoz in skoz pravičen, tako dolgo se ne bo jenjal prepir narodov in jezikov.

Nam Slovincem ne dadó najmanjše koncesije. Zato je prav, da glasno vpijemo in se na noge postavljamo. Vse je razveselil krepki korak naših poslancev, ki zahtevajo razpuščenje kranjskega deželnega zbora. Nasprotniki, ki so mislili, da imajo nas že v žepu, kar strmé, ker vidijo in slišijo vedno bolj krepke glase iz Ljubljane, zahtevajoče ravnopravnost. „Morgenpost“ piše: „die Slovenen gehen voran, an der spitze der bewegung stehen die Slovenen itd.“. Saj tako mora tudi biti, ker Čehe zadovoljiti, nas pa ne, to bo le polovična sprava in mi še ne bomo dali miru, dokler se nam ne zagotovijo pogoji narodnega bitja.

Nemškutarski deželni odbor, to je gospodje Kaltenegger, Sehrey, Dežman in Gariboldi, protestiral je proti razpuščenju deželnega zbora, trdeč, da je zbor legalen, in da ni fikcija, kakor je rekla spomenica narodnih poslancev. Dobro, če ni fikcija, in če imate res večino prebivalcev za seboj, kakor se mora sklepati iz večine deželnega zbora, zakaj se pa bojite razpuščenja in novih volitev? Saj vam je tudi pri novih volitvah večina gotova, ali mar ne?

V „Narodu“ čitam jako pameten predlog, da bi se naredila viša sodnija za vse Slovence v Ljubljani, da ne bomo več na Gradec priklenjeni. Če se ne motim, bila je potreba take sodnije v „Slovincu“ tudi že povdarjana (že večkrat — Op. vredn.), ker le na ta način pridemo do narodne ravnopravnosti pri sodnijah.

Sicer pa se tudi ne more vse od zgor komandirati, ljudstvo mora samo zahtevati slovensko pisanje pri uradih, potem bomo že kaj dosegli. Naši ljudje so preboječi, in še celó narodni advokati si ne upajo prav pisati slovenskih tožeb in enakih pisem. Kaj se more od kmeta zahtevati, ki postav ne pozna, in misli, da bo precej zaprt, če se s sodnikom zavolj jezika skrega, če celó taki možje, ki postave poznajo, in vedó, da se jim ne more nič zgoditi, ne branijo pravic našega jezika!

Predlog, da bi se v Ljubljani napravila viša sodnija, in odpravila ona v Gradcu, našel bo posebno pri Gradčanih hudo protivje. Pa to nič ne škodi. Borba med Ljubljano in Gradcem se mora enkrat pričeti, kajti Ljubljana ne more procvetati, dokler so slovenske dežele nenaravno priklenjene na Gradec, deloma po viši sodnji, deloma po visokih šolah, deloma, ker je Gradec glavno mesto južnih Štajarcev, ki po legi in po narodnosti spadajo pod Ljubljano. Ljubljana mora dobiti visoke šole, mora postati glavno mesto za Slovence; potem pa, ko Ljubljana to dobi, moral bo se ve da Gradec precej veljave zgubiti in hirati. Pa to nas nič ne sme brigati, in mi se ne smemo vstrašiti vesele vojske z nemškim Gradcem.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani naj se prične s pravno akademijo, ki se naj takoj ustanovi; filozofične stolice se bodo dale kmalo potem napraviti, in tako bomo izgojevali narodne profesorje in juriste; delokrog zdravnikov tako ne sega skor v okvirje narodne ravnopravnosti, ker recepti se ne pišejo nemški, ampak latinski; za medicinsko fakulteto se nam tedaj nič ne mudi.

Enkrat bo vendar začel led pokati in taji se tudi na Slovenskem, enkrat se morajo odpraviti krivice, ki jih toliko let trpimo v narodnem oziru. Vreme nam je ugodno, dal Bog, da zagledamo lepših dni po tolikih mukolnih naporih!

Želimlje, 18. avgusta. To ti je bil zopet prijeten dan, rojstni dan našega presvitlega cesarja! Obhajali smo ga jako slavnostno, a ne v vasi, temuč v Auerspergovem gozdu na „Cesarjevem“, kake dobre pol ure oddaljenem od tu. Ker ta kraj ni na kakem slemenu gorovja, temuč je le jako prostoren nasip ob strmem povesji, imenujem ga na kratko „Cesarjevo.“ Od todi je proti severu krasen razgled po dolini, čez ljubljansko močvirje do kamniško-gorenjskih planin, ktere so pa danes prekrivali gosti oblaki. „Cesarjevo“ nekako gospoduje nad želimeljsko dolino. Na zahodu gleda z vrha v dolino prijazna vas „Na Golem“. O petindvajsetletnici cesarjeve poroke poslavil se je v prvič ta kraj. Mladi gospod grof Leon Auersperg dal je tu narediti nasip z obilimi troški. V kolobaru tega nasipa nasadila je šolska mladina iz Iga in okolice takrat 17 raznovrstnih dreves, pomenjaajočih avstrijske kronovine. Zadej je lesena lovska koč, zunaj s cesarskim orlom češarkovih luskin in drevesnega lubja, znotraj pa z venci okinčana, sprejemala goste pozdravljajoče ljudoljubnega grofa in pred dežjem bežeče ki je o mraku večkrat naletaval ter veselo družbo dražil. V stran lovske koč je bil pokrit prostor z mizami, pri kterih je nevtrudljivo igralo 6 godcev iz Lašč precej dobro ubrane plesalne igre in narodne pesni. Zadej pa je imela restavracija tudi svoje skromno zavetje sestavljeno z desk, a vendar je bila gostom tu pripravljena dobra pijača in okusna mrzla jedila. —

Okoli 6. ure popoldne prišlo je z gosti iz Ljubljane osem vrlo izurjenih pevcev narodne čitalnice. Zdej se je pričela živahnost, prava ljudska veselica. Gospod Matija Hočevar improvizuje govor na slavo cesarja povdarjajoč njega dobrodelnost in blagodušno darežljivost, ki so je tolikrat deležni vsled požarov in povodenj unesrečeni Kranjci, ali ki jo izprosijo za izvršitev šolskih in cerkvenih stavb. Po govoru zadonela je cesarska himna in godba med pokanjem možnarjev in slavoklic. Pevci so potem zapeli še več narodnih napevov. Veselo rajanje na okroglo poskočnice je situva-

cijo prijetno preminjalo, a nebo je vedno bolj čmerin obraz kazalo. Ko se je mračilo, začne deževati. Vse beži v koč, da je bila nagoječena z ljudmi. Kres je ugasnil. Priprava za razsvitljava se je pobrala raz drogov in skoro ni bilo upanja, da bi dež ponehal. Po precejšnjem naliu se vreme vendar malo zvedri, da smo iz tesne hišice mogli stopiti zopet na prsto. V koč pa so pri gospôdi prepevali pevci mile domače pesmice, kterim so se vrstile razne slovenske napitnice. Gospod grof Leon se je v svoji zdravici kazal pravega plemenitnika nepristransko povdarjajoč, da hoče vedno imeti pred očmi blagor ljudstva, biti z narodom in za narod vnet.

Vesela družba se je tudi spominjala pogorelcev na Igu in nabralo se je na mestu 50 gld. 87 kr., ktere je gosp. učitelj iz Iga zahvalivši se prejel, da jih izroči občini. —

Iz gorenje Slovenije 24. avgusta Čakamo in čakamo, ali bomo kaj dočakali? Mislili smo, da se bo kmalo kaj pre naredilo v vladni sistemi, pa dozdej še ni nič videti. Minister Taaffe se še zmirom preveč ozira na naše nasprotnike, pravijo celó, da bosta še dva ustavoverca, Suess in Plener, v ministerstvo stopila! Kaj bomo potem na boljšem? Čemu imamo pa večino v državnem zboru, če se pa vlada iz manjšine vzame! Kaj mar naša večina ni toliko vredna, ko liberalna, ki je izvirala iz toliko krivičnega volilnega reda? Čeravno ima naša federalistična stranka le malo glasov večine, pa večina prebivalstva, ki za njo stoji, je velikanska. Zato imamo mi pravico zahtevati, da se ministerstvo vzame iz naše stranke. Kaj so nam do zdaj dali? Le Falkenhayna in Pražaka, in sicer ima Falkenhayn kmetijstvo, kjer ne more dosti uplivati na politiko, Pražak pa celo nobenega portfelja nema! Čeravno je Stremayr zvit, vendar nas ne bo dolgo več za nos vodil, če vlada misli po starem naprej delati, bo večina državnega zbora že vedela, kako se ima obnašati!

Zdej ko Čehi svoje pogoje stavljajo, treba bo, da se tudi mi oglasimo. Vlada bo morda hotela stvar zavleči s tem, da bo državnemu zboru vsakdajne reči v pretresovanje izročila; tu bo potem treba z nujnimi predlogi na dan stopiti in dnevni red po svoje obrniti.

Mi hočemo slovenske srednje šole imeti, in takoj, ne da bi nas tolažili z obljubami. Više gimnazije v Ljubljani, v Novem mestu, in v Celji naj bodo čisto slovenske, na viši gimnaziji v Mariboru naj bodo slovenske in nemške paralelke, tako tudi na viši realki v Ljubljani; na gimnazijah v Gorici in Trstu naj bodo paralelke slovenske in laške; slovenska nižja gimnazija v Kranji naj se ohrani, ter naj se napravi še slovenska nižja srednja šola za Koroške Slovence. Učiteljske pripravnice v Ljubljani in Mariboru naj bodo slovenske, v Gorici pa slovenske in laške. Predlog v našem listu, naj bi se ustanovil za vse Slovence skupen šolski svet, se mi jako dopada, že zavoljo učnih pripomočkov, ki bi bili potem po vsem Slovenskem enaki.

Pravna akademija v Ljubljani je jako potrebna, in bila bi začetek visokih šol v Ljubljani, ker slednjič se bo tu vendar moralo napraviti vseučilišče. Če primerjamo Ljubljano s Črnovčami v Bukovini, čudili se bomo, kako se more to Ljubljani zabraniti, kar se je dalo Črnovčam, namreč vseučilišče. Bukovina ima komaj toliko prebivalcev, ko Krajna sama; ljubljansko vseučilišče pa bo služilo vsem Slovincem in morda tudi drugim Jugoslovanom, Dalmatincem in Bošnjakom.

Ljubljana je sploh središče za Štajarsko,

Koroško, Kranjsko in Primorje in vseučilišče v Ljubljani lahko izhaja, čeravno ono v Zagrebu ni daleč. Za vse Jugoslovane je premalo eno samo vseučilišče, posebno zdaj, kar je Bosna pripadla Avstriji. Bukovina je komaj sto let pri Avstriji, ona je državi še malo koristila, Bukovina tudi veliko menj davkov plačuje ko sama Kranjska brez drugih slovenskih pokrajin.

Slovenci pa smo že pri Avstriji, odkar obstoji, smo že mnogo krvi prelili in dosti davka izplačali za državo, sploh je tukaj tudi že več civilizacija, tedaj univerza bolj potrebna; kako pride, da Bukovina več velja, kakor Slovenija? Se ve da po komandi Slovenci nečemo voliti, kakor Bukovinci, in če je to naša glavna pregreha, potem je pač dosti žalostno za tiste „liberalne principe“, ktere Stremayr boja zastopa.

Ravno zdaj je deset let, kar smo bili študenti v ljubljanski čitalnici zbrani, in smo sklenili, naj se napravijo slovenske visoke šole v Ljubljani. Se vé, kdo se je zmenil za našo izjavo! Tačas je neki študent (menda se je Zaplotnik pisal,) govoril nasproti takemu predlogu, in nekteri so mu prav dali, češ, da mi v Ljubljani nemamo učenih pripomočkov, kakor knjižnice itd. Vendar takih ovir se ne smemo bati; kaj so imeli pa v Črnovčah? Če vlada hoče, lahko priskrbi najpotrebnejše knjige, licealna biblioteka tudi ni ravno tako prazna in revna, kakor bi se mislilo; sicer pa bi se leto za letom pomnožili učni pripomočki.

Mi moramo pa pomisliti na velike koristi, ki bi izvirale iz vseučilišča v Ljubljani. Najtejem le nektare: 1. Ljubljana bi veliko pridobila; pri teh slabih časih in posebno zdaj, ko še vojakov nemamo, je Ljubljana res na suhem, ni obrta, ne kupčije, ne prometa, ne kredita, vse je kakor omamljeno; bolje je, da naši študenti v Ljubljani zaštudirajo svoj denar, nego v Gradcu ali na Dunaji. 2. Za dijake bi bilo tudi bolje; oni bi bolji kup živeli in lože shajali, sem ter tje bi od doma kaj dobili, kar se v daljavo pošiljati ne more.

3. Dijaki bi bili bolje nadzorovani, ker bi večkrat starši k njim prišli, in ne bi se jih toliko pozgubilo in na kriva pota prišlo, kakor v tujih mestih, kjer so mladi neskušeni možje čisto sebi samim prepuščeni, in dostikrat vsled slabe tovaršije dušno in telesno zvenijo, ter v prezgoden grob s seboj vzemo up svojih staršev in težke žulje dolgih let, v katerih so se šolali.

4. Dijaki bi se učili z veliko večim veseljem, ko bi se jim prodajala veda v milem maternem jeziku. Ljubljana in njeno verno, pravno in priljudno prebivalstvo bi dobrodejno uplivala na mlada srca, izgojili bi se pravi domoljubi, poštenjaki in prijatelji človeški. V tujem kraju se človek le prerad tujih nazorov poprime, posebno pa se velika nemška mesta odlikujejo po ostudnem materjalizmu, ki taji Boga in dušo, ki zasmehuje plemenitost in goji človeške strasti. Človek, ki se takih nazorov nalez, je že zgubljen, in le po dolgem trpljenji, če mu Bog milost dá, bo morda še le nazaj prišel k spoznanju resnice.

5. Visoke šole bodo širile omiko po celi Sloveniji, ker vsak, ki s profesorjem ali študentom v dotiko pride, vendar nekaj profitira, slovenska civilizacija in vednost bo hitro napredovati začela.

V Ljubljani se bo čista slovenščina ukoreninila, in bo pregnala tisto grdo ljubljansko „aber“ — nemščino, ki pametnim ljudem toliko preseda, pa se ne dá iztrebiti in se nas drži, kakor star greh.

6. Študiralo jih bo lahko več, kajti mar-

sikdo bo v Ljubljani shajal, ki si v Gradcu ali na Dunaj ne upa, ker ima prepričlo pomoč. Tako bomo dobili zadosti narodne inteligencije v vseh strokah, in nemška intilgencija se ne bo mogla k nam siliti in z nami po nemški komandirati. Mi smo jih že do grla siti tistih, ki se imenujejo „frfosungstraj“ pa „liberal“ pa „gezinungstihig“ pa „fortsritsman“ itd. Naj se imenuje kakor koli, v tem so si vsi enaki, da nečejo drugega jezika znati, ko svojo nemščino, in da se čutijo poklicane, z nami govoriti, kakor bi mi bili njih hlapci in tlačani. Zato si moramo izgojiti narodno inteligencijo.

Navedlo bi se lahko še mnogo vzrokov. Pa za danes naj ti zadostujejo. Kedar stvar v razgovor pride, bomo že še kaj pristavili.

Domače novice.

V Ljubljani, 26. avgusta.

(Vojaški manevri) se vrše, kakor vsako leto, zdaj poleg Postojne. V nedeljo sta prišla od tam fzm. baron Khun in pa polkovnik Valenčič, ter prenečila pri „slonu“.

(Občinska volitev v Kamniku.) „Laibacher Zeitg.“ poroča, da je bil v Kamniku namesto Johan Kecalna izvoljen France Eksler za župana, Julij Starč pa za občinskega odbornika.

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V lavantinski škofiji: Duhovni svetovalci lavantinske škofije so postali č. gg. župniki: Fr. Seraf Bezjak pri sv. Marku poleg Ptuja; Karol Gajšek na Doberni, in Josip Hašnik pri sv. Jurju pod Rifnikom. — Župniki so postali č. gg. Fr. Šrol v Ljutomeru; Martin Terstenjak v Starem trgu, in Janez Modic na Prihovi. — Za kaplana pri sv. Emi je poslan čast. g. novomašnik Janez Kozinec.

— Shod juristov. Letos se bo zbralo 802 avstrijskih juristov. Med njimi bo 372 sodnikov, 196 upravnih uradnikov, 25 davkarjev, 86 advokatov, 108 notarjev in 15 profesorjev.

— Velika krida. Na Angleškem je falirala velika kupčijska hiša Bolkow et Comp. Primanjkujeja je 20 milijonov. Ta hiša je imela svoje rudokope, plavše, tovarne, ladije itd. Več sto ljudi pride ob kruh.

Umri so:

Od 15. avg. do 19. avg. Janez Košenina klobučar, 32 l. Meta Kupic, postrežnica, 70 l., za mrtodom; Karel Stumpf, uradnika otrok, 4 l., za davico; Jozefa Švelec, 80 l., za marazmom. Marija Grm, delaveca otrok, 4 m., Lena Gostiša, gostaška, 46 l., za jetiko; Marija Vehar, gostaška, 42 l.; Anton Skul 10 l., za vnetjem možganov; Valentin Zupančič, 40 l., za jetiko; Marija Morla, 72 l.; Frane Hobjan, otrok gostilničarja, za slabostjo; Marija Vidmar, dvornika otrok, 5 m., za božjastjo; Josip Vrhovec, 36 l., na Rebri; Jakob Kavčič, postreščka otrok, 4 m., za drizgo; Jože Dolenc, gostać, 40 l., za jetiko.

Lepe podobice svetnikov

za biro in darila se dobivajo v **Ino-mostu** po nizki ceni.

Da si podobice vsak lahko ogleda ter pravno izvoli, sem poslal opravišču zbirko izglednih podob, kjer se lavé tudi številka in cena.

Na obilno naročevanje vljudno vabi

Anton Müller.

Za dijake.

Eden ali dva študenta se vzameta v **stanovanje in hrano** v **krakovskem predmestju**. Kje? se zve pri vredništvu „Slovenca.“

Ure na zvonike

izdelujem sam iz kovanega železa, brona in medenine, kolesa iz najboljšega jekla, kakoršna je teža zvona ali pa kladi, — na sidro (anker) ali pa na valjar (stifte) in to po najboljši ceni tudi na obroke.

Nadalje izdelujem

ure za gradove

da glasno bijejo na zvon, ali pa tudi brez zvona, za kopelji, pivarne, tovarne, gradove, kasarne, samostane in privatne hiše, prav po ceni.

Janez Pogačnik,

Podnart, Kropa (Gorenjsko).

Stare ure na stolpih in gradovih tudi popravim in predelam po ceni. Cenik zastoj. (1)

Podpisani kupuje

delnice „Narodne tiskarne“.

Dr. K. Ahačič,

stari trg št. 13.

Priporočila vredne knjige.

Annabuch. v. Anleitung zur Nachfolge u. Ver-
ehrung der hl. Anna, 720 str. gl. 1.50.

Allioli, Dr. J. F. von, Lebens-Nächte, 2 gl.

Der rechtunterrichtete kath. Christ in seinem

Gebete, 1178 strani, 1 gl. 20 kr.

Kržič, Izgledi bogoljubnih otrok, vezane 40 kr.

Lésar, Zgodbe sv. kat. cerkve 40 kr.

Monatrosen 1879, Heft I. 1 gl.

Proschko, Strahlenfeste aus der Geschichte
des Hauses Habsburg, eine Festgabe,
50 kr.

P. Seebück, O. S. Fr., das Leben Jesu 80 kr.

Venec pobožnih molitev, I. II. zv. 1 gl.

Zwenger, Nar lepši čednost in nar gerši pre-
greha mehko vezana 85 kr.

Pot v večnost mehko vezana 36 kr.

Sv. križev pot, 3 kr.

Za biro, sploh za darila, priporoča svojo
lepo zalogo sv. podob, kolikor mogoče po
nizki ceni

Katoliška bukvarna

pred škofijo št. 6.

Telegrafične denarne cene 24. avgusta.

Papirna renta 65.65 — Sreberna renta 67.70 —
Zlata renta 78.75 — 1860letno državno posojilo 126 —
Bankine akeije 832 — Kreditne akeije 241.60 — London
151.10 — — Ces. kr. cekini 5.50. — 20-frankov 9.28.

Denarstvene cene 21. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	65.65	65.80
5% renta v srebru	67.70	67.85
4% renta v zlatu (davka prosta)	78.45	78.60
Srečke (lozi) 1854. l.	115.—	116.50
„ „ 1860. l. celi.	124.25	124.75
„ „ 1860. l. petinke	127.—	128.—
Premijski listi 1864. l.	157.50	158.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.—	—
Ogerske po 5%	86.75	87.50
Hrvaške in slavonske po 5%	87.—	88.—
Sedmograške po 5%	86.—	86.50
Delnice (akeije).		
Nacionalne banke	826.—	828.—
Unionske banke	83.—	83.50
Kreditne akeije	260.25	260.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	799.—	800.—
Anglo-avstr. banke	123.50	123.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	168.—	169.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	120.—
„ 50 „ „ „	61.—	63.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	34.—	34.50
Salmove „ 40 „ „ „	46.—	46.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	36.25	36.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37.—	37.50
St. Genois „ 40 „ „ „	37.—	37.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	32.50	33.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	30.50	31.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.50	5.51
Napoleonsd'or	9.27	9.28